

מסורת הש"ס

(א) (כחובות י: מזר לת. ועי' תוס' סנהדרין מב. ד"ה העוסקים); (ב) (במשלי פירש רש"י שאין ונות במקרא מלא אלא זה בלבד לך דרשו [קן]; (ג) (ג"ל מדיפתי); (ד) (ג"ל מדיפתי); (ה) (ברכות לא. ע"ש ש"ל מרי בר בריה דרב הונא בריה דר' ירמיה בר אבהו, א) (לקמן ע"ל); (ו) (בבבא: דבבא, רשומא, ח) (ג"ל דמניא);

תורה אור השלם

1. אִישׁ אֶהָב חֻכְמָה
יִשְׁמַח אָבִיו וְרָעָה זִנוּת
יֵאבֵד הוֹן: מְשָׁלִי כֹט ג

הגהות הב"ח

(א) תוֹם ד"ה כְּמִלּוֹ וְעוֹד
נִדְּבָהוּ אֲמַר לַעֲלֵךְ בָּךְ
וְעוֹד לִדְרִי לִנְסֹךְ: (ב) שֶׁ
ד"ה חֲמֵשֶׁה וְכִי כִדְמִן
בְּתִמְתִּי: דף ע"ב ע"ש
וְכִסּוּפֹת דְּרִי: וְעוֹד:
(ג) ב"א דִּנְכֵּחַ הִיא מֵהוּ
וְכִי רֹאשׁ שֶׁכּוּ וְכִי דִל
נִשְׁמְרִינֵן לִהְיוֹן: (ד) כִּי נִלְמַן
דָּפ ע"א: (ה) ד"ה מ"ט
וְכִי נִלְמַן הָסֵד: דף ו' אַחֲרַךְ
וְכִי רֹאשׁ הָיָה וְעוֹד: כִּי
הָסֵד: וְאֲחֵר מ"ה הִנֵּה
נִכְדָּה וְכִי מִנְטָה הָסֵד:
בְּכֹחַ מ"ה הָסֵד:
(ס) תוֹם ד"ה אִיב וְכִי
הִנֵּה שְׂמִינִימֵהוּ לְחֹדֵר
וְכִי שְׂמִינִימֵהוּ לְחֹדֵר וְכִי:

גליון הש"ס

גמ' אצילו שבדיו ואצילו
לקימו נותן עירובו ודיו.
ע' לקמן דף ע ע"א
מספ' ד"ה יורט מהו
משנבל. לקמן דף עג ע"א
מוס' ד"ה ומודין:
שם אמר ליה הדרין בי
בב"מ דף סא ע"א:
שם שיבוד אל תפלו
ע"ה בנסות דף לא ע"א:
תוס' ד"ה בפילו
רשומייבו וכו' ועוד
דבחיורא אמר. לעיל דף פ
ע"ב:

מוסף רש"י

שְׁתֵּי רַבִּיעִית יֵין אֶל
יִדְרֶה. כְּדֹמֶיךָ (וְקֹרֵא)
יֵין וְשֹׁכֵר אֶל תִּשָּׁה, וּמִן
לֵיהּ וְהַגְדִּיל וְהַאֲרוֹת,
דְּמִשְׁמַע לְעֵינֵי הָרֹאֶה נִמִּי
לֹא יִשָּׂה (נִדִּיר לֵךְ).
שְׁמוּעָה זֶה נִבְּאָה. אֲשֶׁנָּה,
וְדוֹ אֵינָה נִבְּאָה. לֹא
אֲשֶׁנָּה, וְסוּעָה בְּמִקְרָא שְׁאֵין
זִכְרוֹן בְּמִקְרָא מִלֵּא אֵלָּא זֶה
כִּלְכֵּל (מִשְׁלֵי כֵס ט.)

דמעצרי: ציינה אף על גב דלא מהני: **דמכרין.** הו' יודעין
שאיין עירובנו מועיל כלום ואין לנו מוילאין מחלצותינו למצוי ומה
שאנו מטלטלין בתוכו בשביל שרה"י היא: **אכרסא** לדרדק. וכי
הכרחו זו מועיל לדורות הבאין שיראו אותן מטלטלין כאן ולא שמעו

וַיִּקְרַע לַגְּזִיּוֹת יִשְׁתַּחֲוֶה עִם
הַנֶּכְרִי עַד שֵׁיחָ אוֹהֲבוֹ וַיִּשְׁאִל לוֹ
הַנֶּכְרִי מִקּוֹם בְּחִצְרֵי לִחְנוּתָיו זֵה
מִימֵי דְכִיּוֹן דִּהְשַׁתָּ דִּייר יִשְׂרָאֵל
בְּחִצְרֵי הַנֶּכְרִי הִזֶּה לִּי הָאֵל יִשְׂרָאֵל
וַיִּבְרָא אֶפְיֻוֹ שִׁמְרוּ וּלְקִיּוּ. שֶׁל נֶכְרִי
אִם יִשְׂרָאֵל הוּא נֹתֵן עִירֻבוֹ עִם
בְּנֵי מִצְרַיִם וְדִּיּוֹ. שְׂכִיר לַעֲבֹדָת כָּל הַשָּׁנָה
וּלְקִיּוּ לַיָּמוֹת הַקָּצֵר וְהַאֲסִיף: הִיוּ
שֵׁשׁ. בְּצִיַּת הַנֶּכְרִי: חֲמֵשֶׁה שְׂחִירִים
וּלְקִיּוּטִין. דְּרִין בְּחִדְרִים וּבַעֲלִיּוֹת
שִׁאֲלוּ הֵיחָד רְשׁוֹת שְׁלֵהֵן הִיוּ לְרִיבִין
לִמַּת כּוֹלֵן עִירֻבוֹ כִּדְחָן בְּמַתְנִיתִין^(א)
וּמוֹדֵרִין בְּמַתְנִיתִין שְׁרוּיִן בְּחִדְרֵים
(כ) וְכִי אֵינָם דְּרִשְׁוֹתָ^(ב) דְּנֶכְרִי^(ג) מִהוּ
לִמַּת כּוֹלֵן עִירֻבוֹ שֶׁ אִם הָאֶחָד וְלֹא
נֹתֵן אוֹסֵר עַל בְּנֵי מִצְרַיִם מִי אֲמִרִין
כִּי הֵיכִי דְשׁוּיְנֵהוּ לִי לְשִׁכִּיר וְלִלְקִי
כְּעֲבָלִים לְהַקֵּל וְלְהַתִּיר עִירֻבוֹ בְּמִצְרַיִם
וְהִיא הִיוּ נִמְיָ צַעֲלִים לְהַחֲמִיר אוֹ
דְּלִמָּא לְקוּלָּא שׁוּיְנֵהוּ רַבִּין כְּעֲבָלִים
אֲבָל לְחֻמְרָא לֹא דְכָל עִירֻבִין לְהַקֵּל
וְהֵיכִי דִירָא וְדָא לֹא דִירָא הִיא:
מֵאִי עֲמָלָא אֲמַר מִי גִי. וְזוֹ נֵלָא
וְזוֹ אֵינָה נֵלָא^(ד): הַנֶּכְרִי. כְּבוֹדָה שֶׁל
תּוֹרָה וְסוֹפָה לְהַשְׁתַּחֲוֶה מִמֶּנּוּ: רֹעֵה
וְזוּגָה. נוֹטְרִיקוֹן וְזוֹ נֵלָא וְאַרְעֵנָה
וְאַעֲסוֹק בָּהּ כְּדֵי שְׁתַּחֲקִים יִדִּי:
הַדְרִי צִי. לֹא אוֹסִיף עוֹד: הַמְחִוִּק
בְּנִכְסֵי הַגֵּר. מִיִּדֵּי דְתַמְהִיָּה הִיא
וְתוֹחִיָּה בָּהּ אֵינִשׁ לִפִּי שְׂבָאוֹ לוֹ בְּלֹא
יִגְיַעָה לְפִיכָךְ אֵין מְתַקִּימִין אִם לֹא
עַל יְדֵי מָוֶה: יִקָּה בְּהֵן ס"פ. בְּמַקְלָתָם
וּבְשִׁכְרָם אֵלּוּ יִתְקִימוּ הַאֲחֵרִים יִדּוֹ:

שיכור שתוי כל שיכול
יכול לדבר לפני המלך
מה יעשה ויתקיימו בידו יס

אור"י דאס יא חדרים צבית יכול לצטל כל הצית צלא החדרים ש-
כאן ציטלט תורת עירוב שהרי ישמכר בעירוב יותר מן הציטול
שלא ציטול דאמר לקמן (דף סו:) אין ציטול רשות מחלף לחלף ה"ה
רביה מכאן לחלוק על הוראת רש"י דשפיר דמי דמחר מן ציטול
רשות ומיוחדת לי נראה כדמחר מן ציטולו וציון שפסיד צדד
שלא ציטול לענין ציטול רשות מחלף לחלף ולענין ציטול רשות בחורב
המרת תמיר לכולן וכיון דשרית לכולהו יבא לטלטל צלא ציטול
שהתיר לומר לנכרי למייתי ליה חמין מגו ביתיה (דרבא) [ג' דרבה]
רשותיהו לנהוא ביתא דהוא ציה מינוק דמסתמא כר"י סבירא ל
אנא כר"י סבירא לי אלא ודאי אפי' ר"י מודה דאין ציטול רשות
ומצוי דאמרינן התם והא לא עירבנו והא לא שיתפנו והיו יכול
ומה שלא עשו כן משום

שְׁתֵּה רַבִּיעִית יין אֶל יוֹרֵה. יש ספרים שכתבו בהן אֵל יתפלא
 דהא אֵל כֵּה דלֵא שְׁתֵּה רַבִּיעִתָּה לֹא לִילָא דַעֲתֵי
 אֲמַר ר"ח וְאִיִּם וְאֵי קֶאֱמַר ר"ג לֹא מַעֲלִיִּה הֵא שְׁמַעְתָּה הֵא
 וְהַבְדִּיל וְהַדּוֹרֹת וְאִין וְשֹׁכֵר אֵל תַּשֵּׁח קֶאֱ דְמוֹקִימִין לִיה
 וְהִתְקַן מִל וְשִׁנֵּה כֵּל שְׁהוּ מַפִּיגִין אֵל כְּשִׁשְׁתָּה רַבִּיעִית ש"מ
 דְּרַמְתָּה צִיִּם מִיֵּא כִרְאִי כְּרִימּוֹת (דף יג:) ה"ן (דַּמֵּן) הֵם ר"א אוֹס
 כִּרְאִי אֲבָל מ"מ קִשִּׁי דֵּלֵא הוּי לִיה לִמְמַר לֹא מַעֲלִיִּה הֵא שְׁמַעְתָּה
שִׁיבּוֹר אֶל יִתְפַּלֵּא וְאֵם הַתְּפַלֵּא תַפְלִיתוֹ תוֹעֵבָה. וְלֹא יֵאֵל
 דְּכִרּוֹת (דף כג:) שְׁהִי מַתְּפַלֵּל וְנִמְנָא לֹאֵה כְּנַגְדוֹ דְּמַסִּיק
 יֵש לַהֲשׁוֹת כְּרֹכּוֹת תַּפְלֵה לַעֲיִין לֹאֵה שִׁיבּוֹר וְעִיִּם לֹאֵו כֻלָּל מַלִּיל
 מְרַבִּיעִית דַּלְפִי ר"א דְּכִרִּימּוֹת (דף יג:) לֹא שְׂרִי צִיּוֹתָה
 וְכִרְכַּת הַמּוֹזֵן וְכֵל הַבְּרֹכּוֹת כּוֹלֵן דַּמְאִי יִירוּשְׁלַמִּי דְּכִרּוֹת דְּמַסִּיק לִיה
 דַּלְפִי לַחֲזוֹר וְכִבְדָּךְ אִפִּי אִיִּם דְּמַשְׁכִּין כְּרֹכּוֹת תַּפְלֵה לֹאֵה מִתְּנִי וְנִמְנִי
 לֹא אֲסַרְתָּ מִתּוֹרֵה אֲבָל כְּנַגְד עֲמוּד כְּנַגְד הֵא נַפּוֹל לֹאֲרַעַא שְׂרִי וְרַבִּין

אם כן ביטלת תורת עירוב מאותו מבוי דמערבי
ויאמרו עירוב מועיל במקום נכרי דמכריזין
אכרזתא דלרדקי אלא אמר רבא * לזייל חד
מגיניהו ליקרב ליה ולשאול מיניה דוכתא
ולגינה ביה מידי דהוה ליה בשכירו ולקטו
ויאמר רב יהודה אמר שמואל * אפילו שכירו
ויאפילו לקטו^ב נתן עירובו ודיו אמר ליה אבוי
לרב יוסף הוי שם חמשה שכירו וה' לקטו
מהו אמר ליה אם אמרו שכירו ולקטו להקל
ויאמרו שכירו ולקטו להחמיר גופא אמר רב
יהודה אמר שמואל אפילו שכירו ואפי' לקטו
נתן עירובו ודיו אמר רב נחמן כמה מועיל
הא שמעתא אמר רב יהודה אמר שמואל
* (ג) שתה רביעית יין אל יורה אמר רב נחמן לא
מועיל הא שמיזבא דהא אגא רל כמה דלא

שתינא רביעתא דחמרא לא צילא דעתאי
אמר ליה רבא מאי טעמא אמר מר הכי
האמר ר' אחא בר חנינא מאי דכתיב ורועה
זונות יאבד הון כל האומר שמועה זו נאה וזו
אינה נאה מאבד הוניה של תורה אמר ליה
הדרי כי אמר רבה בר רב הונא שיתוי אל
יתפלל ואם התפלל תפלתו תפלה שיתוי
אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תועבה
היכי דמי שיתוי והיכי דמי שיתוי כי הא
דרכי אבא בר שומני ורב מנשיא בר ירמיה
מגיפתי הוו קא מפסרי מהדדי אמעברא
דנחר יופטי אמרו כל חד מינן לימא מילתא
דלא שמיע לחבריה דאמר מרי בר רב
הונא לא יפטר אדם מחבירו אלא שיתוי
דבר הלכה שמתוך כך זוכרו פתח
חד ואמר היכי דמי שיתוי והיכי דמי
דלבר לפני המלך שיתוי כל שאינו
תח אידך ואמר המחזיק בנכסי הגר
בהן ספר תורה אמר רב

כל היות בלא החדרים שיחא עכשיו אסור להוסיף מן בעירוב יותר מן הביטול ודווקא לרבי יוחנן דלמא ל רשות מחלך לאחר ה"ה מביט לבית דהא שפמשימיה פיר דמי דחורז דו צמיטורו כשנוטל כליו והכינס למחך יטולו ויטול שפמסיד דבדר לא ביטלם תורת עירוב ל נענינו כיטול רשות בחבורה משמע דביטול רשות אסור יבא לנטול בלא ביטול ועוד הביא ראייה מההוא ינו יתייה (דרבא) [ג"ל דרבא] אע"ג דלא עירבו מדלג מלא דמסתמא כ"י כביא להו דלמך יב ביטול רשות מ מודה דאין ביטול רשות מביט לבית דאומר ר"י דאין וזה לא שפסנו והיו יכולין להביא חמין ע"י ביטול ר ומה שלג עשו כן משום שלג היו צעלים החס:

רים שכתוב בהן אל יתפלל ולא יתכן כלל ד"כ מח' ארבעתה לא ילול דעתה' מה ענין ילולתה אלז תפלה מעליה הא שעתתה הא פלוגתה דעתה' היא צבירי תשת קאי דמוקמין ליה התם צביריעת ועוד קשה ד כששתה צביריעת ש"מ דלספור ומהו ההיא איזא לל (דמתן) התם ר"א אומר אל נתן למוכר מים כל ר' לא מעליה הא שעתתה כיון דליזא רבנן דפליגי עליה תפלתו תועבה. ולא יזא כיון שאינו יכול לדבר לפני ונמצא צוהה כנגדו דמסיק כיון שחטא א"ע' שהתפלל ושיכור וצ"כ לאו לכל מילי דמיין דהא שמו אל יתפלל (דף ג:) לא שרי ציורת מרביעית ואפי' לענין הוראה ושלמי דברכות דמפיק ליה מואכלת ושבעת וזכרת ואפי' בות לתפלה צוהה תניא ומי רגלים לא חמירי כמו צוהה דהא נפול לארעא שרי ורבין הוא דגורו צבו וכו' גורו צבו

וממנה שהצטוו ויעלו לכוון כשנים הדרים צבית אחד שא"כ אין כאן הצטוו כלל שכמו שמתחילה היתה רשות לכוון ה"נ תהא עתה לכוון ההפך הם צבתילה מרוצין במקום נכרים * ועוד דבהדיא אמר (ה) דלרצח לצטל לכל אחד מאותן שעירבו למאן דאית ליה לעיל צעין רעה

מבטל ואיך נמי מודה שאם פירש
בהדיא שאינו מבטל רק לאחד שלא
זיטל לאחיים אע"פ שעירבו עס זה
שזיטל לו וא"ת כיון שעל ידי עירוב
שהניחו כל החצירות יחד היה ממיר
לכולן הא דפריך רבא א"ה זיטלת
תורת עירוב מאותו מצוי ומשני
דמעריב מעיקרא נמי דרווקא ע"י
עירוב היה ממיר כדי לעשות תקנה
לכולן שהיחד היה מוציא כלי צמיהן
למצוי דכפרישית וי"ל דרבא סבר
שצא להמיר כלים ששצתו צצית
היחד בלא עירוב החצירות ולא היה
יודע שפתוחות זו לזו ולפי מה שהיה
סבור שלא היו פתוחות זו לזו מה
שהיה מקשה זיטלת תורת עירוב
מאותו מצוי שזיטתו מיירי דקרי
ליה עירוב:

אם בן ביטל תורת עירוב מאתו
מבוי. אומר ר"י שצד מעשה
לפני רש"י בחופה אחת ששכחו ולא
עירבו והוצרכו להוציא מצית לצית
והתיר להם ע"י שצטננו שרשות
לאחד ואומר ר"י דאם יועיל ציטול
מצית לצית א"כ יהו ומתירין כולן
לטלטל מזו לזו גם אותן שצטננו
להם שאע"פ שהמבטל רשות חזירו
אסור להוציא מציתו לאחר התם הוא
שיש להם חלק בחצר ונראה כחוזר
ומחזיק ברשותו אפי' למ"ד לעיל
צ"כ (דף טו.) רשות ציתו ציטול
אזל הלא כשצטננו כל השבועות
רשותם לאחד אישטרו כולהו דלין
דומה כלל כחוזר ומחזיק ברשותו
כשמתלטל מציתו לצית חזירו ולא
דמי למוציא מציתו לאחר שיש לו
בחצר חלק וכיון דמישטרו כולהו על
ידי ציטול לא ציטול להועיל כאן
דא"כ ציטלת תורת עירוב מאתו
מזיו שלא יחשו לעשות עוד עירוב
כיון דמישטרו כולהו ציטול ומיהו

וְזָרָה לְבֵית כְּמוֹ מִצֵּית לַחֲזָר וְאִין שִׁיךְ
וְיָם בִּטְוֹל רְשׁוֹת מַחֲזָר לַחֲזָר אֲבָל
ד' (ט) וּמִיּוֹ כְרִי' קִי"ל וְנִרְאָה דְּאִין
יֵית חֲזִירוֹ וְחֲזָר וְהַחֲזִירוֹ לְבֵיתוֹ שֶׁאִי
נִתְּנָה הִיא מִדְּמִקֵּד מֵאֵל דְּאִפְּלִיגוּ ר' ^א
ע' מִדְּלֵא אִיירָא בִּיה וְכַדפְּרִישִׁית שֶׁאִם
לְקַמְּנָן (דף טו:) לְאֶשְׁתִּפִּיךְ חֲמִימָה
וְנִקְנָה בְּעִינָן אַחֵר וְאִמְרִי לִבְטֹלוֹ כֹּלְהוֹ
לַחֲזָר כְּדִלְמָר רַבָּא בְּהֵאוֹ שְׁמַעְמַל
ס' רִאִיהִי דַּעַל כְּתִיב הִיוּ הַתַּם חֲזִירוֹת
חֲזִירוֹת וּמִצֵּי לְבֵית שֶׁהִיא בּוֹ קִטָּן

מר רב נחמן לא מעליא האי שמעתא
אלא אל יורה גרסינן ברוב ספרים וכן
בפרק אמרו לו (דף יג:) כדלריש
ר"ג גופיה קאמר לקמן בשמעתין
וקומא כגון דלא רמא ביה מיא והכא
כא פטור וזהו אמר פסקי התם הלכה
היא והתם ואסרי רבנן עי' שמונ דף מים:
ונלך וצריך לחזור ולהתפלל וכן הדין
תו תועבה וצריך לחזור ולהתפלל וצ"ע
שיפיג יינו ואפי' ביין מווג אל יתפלל
אמרינן התם ופשיטא דשמוי מצריך
ידומדס ומיהו משום מי רגלים פשיטא
דאכל בסוף פ' מי שמתו (בבבא דף כה).
ואכן אכל בספקן לא גזרי רבנן:
שכוון

מד.

הדר פרק ששי עירובין

עין משפט
נר מצוה

זא א ב מיי פ"ד מהל'
 עירובין הלכה יב
 טוש"ע א"ח כ"י שפד
 סעף יא יב:
 זא ג טוש"ע שם סעף
 טז:
 יד ז מיי פ"א מהלכות
 ביאת מקדש הלכה ג
 סמג לאוין ס [ש"ע י"ד
 סימן רמז סעף יג
 בהג"ה
 יח ז מיי פ"ד מהל'
 ספלה הלכה יג סג
 לאוין ס טוש"ע א"ח כ"י
 סעף א ונדרב אלפס
 גרמט פקד ה דף טו:
 ונבאל"ש סימן טו:

רבינו חננאל

[illegible]